

Někdy dětem cestu i vyšlapáváme, říká ředitelka ZŠ Jungmannova Ivana Málková

Inovativní model výuky vnesla do nového školního roku jihlavská ZŠ Jungmannova. Někdejší „zvláštní škola“ se dnes svým statutem i výukou postupně vyvíjí do modelu běžné „základky“. O těchto trendech jsme hovořili s její ředitelkou Ivanou Málkovou.

■ Jiří Varhaník

Jak je to tedy aktuálně se statutem bedřichovské „Jungmannky“ a jaký je o ni mezi rodiči zájem?

V minulosti byly všechny naše třídy speciální. Před čtyřmi lety jsme poprvé otevřeli první běžnou třídu. Tím jsme získali statut té klasické, běžné základní školy.

Dnes máme přípravnou třídu pro předškoláky a děti po odkladu školní docházky. Dále jsme otevřeli první třídu, ve které jsou na principu „malotřídky“ společně vzdělávány děti v 1., 2. a 3. ročníku. Vyučují v ní třídní učitelka a asistentka, je v ní 23 dětí, tři z nich mají doporučení pedagogicko-psychologické poradny na podpůrná opatření.

V další třídě, označené jako čtvrtá, se učí společně asi dvě desítky třetáků, čtvrtáků a pátáků a také žák, který se vzdělává podle vzdělávacího programu speciální školy. Od 5. do 9. ročníku zatím máme výhradně speciální samostatné třídy, v nichž se učí žáci základům, tedy učivo s minimální doporučenou úrovní. To, co se tady děti učí v osmičce, by v běžné třídě bylo učivo páté, šesté třídy. Rozdíl tam jsou.

Vedle toho jsme letos otevřeli nový typ inovativní první třídy se samostatným výukovým programem.

To je poměrně složité. Jste tedy v určitém přelomovém období, kdy se stále více posouváte k principům práce běžné školy?

Není to jednoduché (smích) - je pravda, že se občas musím dotazovat na některé věci i na ministerstvu, protože mi je tady nikdo neudá. Jsme trochu „jiná“ škola. Do budoucna asi speciální třídy zůstanou zachovány, i když zřejmě ne v takové míře, protože ministerstvo klade důraz na inkluzi, tudíž chce tyto děti inklovat do běžných tříd.

Co konkrétní princip speciální třídy obnáší?

Počet žáků ve třídě je dán od šesti do čtrnácti. U nás máme v průměru asi jedenáct dětí na jednu speciální třídu, což vede k větší individualizaci výuky. Ve třídě pracuje speciální pedagog, který používá speciálně pedagogické metody a postupy, využívají se rozmanité kompenzační a didaktické pomůcky pro větší názornost. Jede se pomaleji, žáci se speciálními vzdělávacími potřebami mají upravené výstupy vzdělávacího programu. V každé třídě máme asistenta pedagoga. Dítě do speciální třídy můžeme přijmout na základě žádosti rodičů, podmínkou je ovšem kladné doporučení pedagogicko-psychologické poradny.

Je problém sehnat pro speciální třídu učitele?

Problém sehnat „zapáleného“ kvalitního učitele je asi v dnešní době vždycky. Je dobré, že už se postupně zlepšuje odměňování učitelů. Samozřejmě, že když učitel do speciální třídy nastupuje, sdělíme mu, jací žáci ve třídě jsou. Sám musí zvážit, zda se na takou práci cítí. Může se stát, že přijde poprvé do třídy a řekne, že je to úplně mimo jeho představy.

Stalo se nám asi tři roky zpátky. Paní učitelka opravdu vydržela týden, protože měla jiná očekávání ohledně výuky cizích jazyků. Ale v těchto třídách jsou cizí jazyky vždy problematické. Musíme se zaměřit jen na základy. Potom se učitel třeba roz-

hodně hledat místo jinde, což chápu.

Žijí dva životy...

Platí nadále, že poměrně vysoké procento vašich žáků je z romských rodin?

Je to do čtyřiceti procent. Dneska už se to hodně mění, což je trend naší školy, a proto také vznikají ve výuce nové věky.

Pamatuji se na léta, kdy zněla kritika, že děti z romských rodin společenost vyčleňuje do zvláštních škol. Jenže na druhé straně si mnohé tyto rodiny už předem trošku „rezervovaly“ místa ve zvláštních školách a své děti, typicky sourozence, nechťli dávat do běžných škol...

My tu sourozence také máme. Je to asi o důvěře, zkušenostech. Jsme pro tyto děti bezpečná škola. Cítí se zde dobře, protože jim poskytujeme to, co oni potřebují. Bereme je jako partnery, bavíme se s nimi, když něco neví, opravdu se jim snažíme pomoci. Myslím si, že jim někdy tu cestu i vyšlapáváme. Snažíme se děti u nás vychovávat tak, aby měly hranice a nastavená pravidla a vždy je po nich důsledně vyžadujeme.

Vždycky říkám, že tyto děti žijí dva životy – ve škole a za dveřmi školy. Navštíví-li školu člověk, který zde nepracuje, tak s údivem říká – vy tady nemáte počárané zdi, tady je čisto, tady není křik. Kde to jsme? A já říkám, no, vždyť jste normálně na základní škole...

Znamená to, že ty děti jedou podle vzorů, které mají?

Myslím si, že ano, že to na ně hodně působí. Když vidí, že zde velmi dbáme na čistotu a pěkné prostředí, tak samy jdou, opravdu vezmou to koště a „jedou“ úklid.

Měli jsme ve škole kluky, které se v hodinách ve třídě tak úplně necítily, museli mít nějaký pohyb. Dala jsem jim do ruky barvu, štětec a šli natírat vrata od garáže. Ale oni byli šťastní, že něco mohou dělat, že je za nimi vidět nějaký výsledek. Je potřeba žáky vždy zabavit, využít energii pozitivně tam, kde ji potřebujeme.

Distančku jsme přežili

Už jsme zmínili, že vaše škola je přece jen specifická – vyučuje ve větší míře děti ze sociálně slabších rodin. Byl v tom ohledu problém „přežít“ během covidové uzávěry škol distanční výuky?

Přežili jsme ji. Hodně to bylo o práci učitelů a asistentů, kdy museli kontaktovat rodiny a žáky. Většina našich žáků by asi úplně samostatně nepracovala, ale podařilo se nám zapojit všechny kromě jednoho, který nám z toho vypádl. Pracoval, potom se odřízl, zase pracoval. Velkou roli asi sehrálo, že se jeho rodina hodně stěhovala.

Vybavení měly děti buď svoje, nebo jsme jim je půjčili. Vyučovací hodiny neprobíhaly všechny on-line. Žákům jsme zadávali úkoly, měli od nás i pracovní listy, hodné jim připravovali učitelé, aby mohli pracovat doma. Kdo neměl přístup k internetu, přišel si do školy, vyzvedl si materiály. Učitelé a asistenti opět byli nápomocní, pomohli jim s tím. Za to jim patří velké poděkování.

Jak vaši žáci zvládli respirátory a roušky?

Zvládají to. My jsme si to nastavili tak, že roušky a respirátory nosili ve škole všichni, i když ve speciálních třídách je některé děti na základě výjimek nemusely. Ale vysvětlila jsem jim, že jsme všichni pod jednou střechou. A oni to pochopili a nosili je. Tak to máme nastaveno i v novém školním roce.

Problém není ani s testováním. Měli jsme zde děti, které se nejprve testovat nenechaly z toho důvodu, že měly kombinované postižení. Domluvili jsme se s rodiči, ať to doma zkoušejí a nakonec to zvládli všichni.

ŘEDITELKA ZŠ Jungmannova Ivana Málková se sadou testů na covid-19, které od počátku letošního školního roku provázejí vyučování i na jihlavských školách.

Třída, ve které nezvoni

Kolik dětí aktuálně ZŠ Jungmannova vyučuje?

Těsně před začátkem školního roku jsme měli zapsáno 107 dětí, ale každým dnem se nám hlásí a přestupují další. Oproti loňsku nám žáků přibývá. Po prvním školním týdnu je to již 117 dětí.

Letos poprvé otevíráte inovativní první třídu s vlastním vzdělávacím programem. V čem je jiná?

Chceme v této třídě vést děti více k zodpovědnosti a samostatnosti. Zatím v ní máme jedenáct dětí – prvňáky a jednoho druháka. Nechceme třídu úplně naplnit, protože počítáme s tím, že do ní v příštím roce přidáme další první ročník, aby nám postupně vzniklo tzv. trojročí. Při zápisu se byli podívat i rodiče předškoláků a už si zamlouvali místo na příští rok.

Jiné je už to, že děti vstupují do školy samostatným vchodem z Máchovy uli-

ce. Jsou odděleny od našich ostatních tříd, aby se navzájem nerušily. Ve třídě nezvoni, výuka začíná v 8.30 hodin. Žáci nebudou dostávat známky, budou hodnoceni slovně, zpětnou vazbu budou dostávat hned, budou pracovat s chybo-

udou. Nebudou mít klasický rozvrh s hodinami. Jsme škola, která to přímo nabízí – Borovinka, Zborná, Pávo... Takže, co to půjde, za každého počasí se bude blochit. Prvním bude Obraz světa – český jazyk, matematika, člověk a svět, kosmická výchova, dalším potom Šikovné ruce – výtvarná výchova a pracovní vyučování. Třetí blok bude Tajemství těla – tělesná a hudební výchova a poslední je Malý cestovatel, tedy hravá angličtina.

Výuka ve třídě stojí na vlastním školním vzdělávacím programu, kde výstupy jsou stejné jako v rámcovém vzdělávacím programu pro základní vzdělávání. Vyučují zde v tandemu paní učitelky Alena Velická a Kateřina Huková. Do práce třídy zakomponujeme i tematickou projektovou výuku ve spolupráci s externí metodičkou Ale-

nou Tkadleckovou. Zapojíme i prvky montessori, které využíváme i v ostatních třídách a širokou škálu výukových metod v předem připraveném podnětném prostředí.

Pro rodiče jsou s tím spojeny speciální finanční náklady?

Nejsou, bereme to zatím tak, že je to veřejné školství. Jsou-li rodiče spokojeni a chtějí-li školu podpořit, mohou jí darem přispět na vybavení. Do této třídy jsme teď samozřejmě museli dát více financí, protože cíleně vypadá a je vybavená úplně jinak. Jsou v ní jiné potřeby, například dětem se řekne téma a ony by už měly samy jít a vyhledávat si k tomu pomůcky.

Trend: domácí školáci

Dalším novým fenoménem ve výuce je individuální vzdělávání - tzv. domácí školáci. Vydáváte se i tímto směrem?

Loni jsme měli dvě děti, které se vzdělávaly individuálně. Letos nám těchto dětí přibýlo, jsou v podstatě z celé republiky – z Děčína, Příbrami, Nové Říše... Jsme jejich kmenová škola. Je jich zhruba dvacítko a ožívají se další. Je to i v návaznosti na vydaná hygienická opatření – rodiče nechťjí, aby jejich dítě bylo testováno, nebo aby chodilo ve škole v roušce. Anebo zjistili, že jejich dítěti vyhovovala distanční výuka a šlo nahoru, mělo klid, dělalo si svoji práci během dne tak, jak potřebovalo.

Pomáhá nám nově externista - konzultant, metodik. Děti budou nejméně dvakrát ročně jezdit se svým portfoliem na přezkoušení. Doma musí mít garanta, který pro vzdělávání na prvním stupni potřebuje alespoň maturitu a na druhém stupni vysokou školu. Myslím si, že tento typ vzdělávání je nadcházející trend.

Po dohodě se zřizovatelem jste při škole od září otevřeli také Centrum technické výuky. Co má dětem přínést?

Dvě třídy jsme vybavili stavebnicími domluvilí jsme se se školami Rošického, Kollárovou a T. G. Masaryka. Jejich žáci k nám budou chodit dvakrát v týdnu na projektové dny práce se stavebnicími Merkur a Teifoc, postupně budeme přidávat další. Jde nám o to, vést děti k manuální zručnosti, která jim v dnešní době chybí. Zaměřem je mít v budoucnu i badatelské centrum, ale to je náročné finančně, takže počkáme na granty apod.

Okolí nás přijímá

Budova školy v bedřichovské čtvrti za posledních léta hodně rozkvetla i fyzicky. Co všechno se podařilo udělat?

Povedlo se udělat fasádu školy, multifunkční hřiště, venkovní posilovnu, cvičný byt, výdejnu a jídelnu nebo snozelen (multismyslové místnosti, pozn. red.). Máme tu různé relaxační místnosti, kde je trampolína, posilovna, taneční sál se zrcadly.

Okolí školy vás vnímá a přijímá?

Občas se nějaký problém vyskytne, ale myslím si, že jsme s okolím nastavili lepší vztahy. Zveme obyvatele na naše společné akce, chodí na dny otevřených dveří. Mohu říci, že nám tu školu svým způsobem i hlídají. Stane-li se, že zůstane otevřené okno, tak opravdu zavolají mně nebo panu školníkem. Občas se tady i zastaví, jestli se mohou přijít podívat.

S okolím je nutné komunikovat, nastavit si vazby. Proto, když vidím, že se nám po příjezdu autobusu dělá hlouček dětí a že nesměřují přímo do školy, už vím, kde je najdu a už je „ženu“ do školy. Oni vědí, že když to udělají přístě, budu tam také. Když se něco řekne, musí se po tom opravdu jít.

Komunikujete s veřejností i přes sociální síť?

Já jsem byla vždycky proti, nejsem v tom aktivní. Ale situace nás donutila oslovovat rodiče a veřejnost ještě více i tímto způsobem. Loni jsme proto udělali nové webové stránky, šli jsme na Facebook, na Twitter, máme i youtubeový kanál. Tam ještě nejsem tak aktivní, opravdu to bere hodně času.

Na posóbite od roku 2012. Už jsme narazili na to, že pedagogická práce tu má své specifické nároky. Stále vás inspiruje?

Leť to a stále mě to baví. Přistupuji k tomu tak, že to dělám pro někoho. Přináší mi to radost.

Školy, představte se

Soutěž objevila mezi studenty nadějně autory literatury

Literární cena Otokara Březiny. Soutěž, kterou škola okorenila nezvyklý školní rok 2020/2021. A také počín, díky němuž se mohli projevit autoři poezie i prózy z řad žáků.

Za celým nápadem a také za podstatnou částí jeho realizace stojí Marta Veselá Jirousová, vyučující GOB a SOŠ Telč. Právě ta uspořádala pro všechny zájemce literární soutěž: „Uvědomila jsem si, že studenti píší a vlastně moc nevědí, co s tím, cítí touhu uvnitř sebe a možná nemají možnost smysluplně vyjít se svými výtvoři ven. Vzpomněla jsem si i na svoje nemotorné spisovatelské začátky a řekla si, že literární soutěž by mohla být tím pravým krokem pro ty, kteří zkrátka psát musí a nemohou si pomoci.“

A udělala dobře, ve škole se totiž našlo celkem 26 žáků, 9 z nižšího a 17 z vyššího gymnázia, kteří do soutěže přispěli celkem 33 texty. Na výběr měli ze čtyř kategorií – haiku, sonetu, volného verše a povídky.

Soutěžní texty hodnotily známé literární tváře – spisovatelka Petra Dvořáková, autorka poezie a výtvarnice Tereza Bínová a

básník a redaktor Radek Štěpánek. Podvečerního online vyhlášení výsledků se zúčastnili soutěžící, jejich učitelé a spolužáci i všichni tři porotci, kteří nešetřili chválou a opakovaně vyzdvihovali až nečekaně vysokou úroveň studentských prací.

A nyní už si žáci mohou svou prvotinu přečíst v opravdové knize – v almanachu Plující ostrovy, který vznikl díky Antonínu Bínovi a novoříšskému nakladatelství Dobrý důvod. Začínající autoři si mohli vyzkoušet i opravdové autorské čtení během události Otokar Březina v Nové Říši uspořádané koncem června.

Shrnuje Marta Veselá Jirousová: „V soutěži se sešlo spektrum pestrých textů a na každém z nich je něco pozoruhodného, něco, co láká k zastavení a ocenění. A možná i ten nejslabší text, který byl do soutěže poslán, může být prvním textem slavného básníka či prozaika, předževší textů dalších, vyzařejších a dospělejších.“

Ivana Holcová, Gymnázium Otokara Březiny a Střední odborná škola Telč

Tajemná noční výprava 3.B

Scházíme se 22.9. večer v kostele Povýšení Svatého Kříže, vybaveni spacáky, karimatkou, baterkou a dalšími potřebnými věcmi na přespaní a noční dobrodružné putování.

Téma „Tajemná Jihlava“ nás provází celé září. Bádlí jsme v knihovně o zajímavých místech našeho města, navštívili jsme radnici, Bránu Matky Boží i jihlavské podzemí, ale noční výprava a společné přespaní je naše premiéra.

Vydáváme se po stopách jihlavské opevněni. Na cestu si svítíme baterkou, dotykáme se hradebních zdí a cestou ukříváme malované kamínky, které jsme si pro tuto příležitost vyrobili. U rozsvícené svíčky posloucháme několik napínavých příběhů z naší minulosti.

Na závěr naší cesty, v místech, kde je možné vidět ducha samotného švédského vůdce Samuela Österlinga, se nám tájí dech. Po návratu uleháme do spacáků,

usínáme za zvuků flétny a ukulele a hlavou se nám honí obrazy v dějin našeho města.

Probouzíme se do nového dne pod nekonečně vysokými stropy jihlavského kostela. Hned po snídani vyrazíme objevit místa bývalých jihlavských bran. Dozvídáme se příběhy Špitálské, Brtnické, Brněnské a Křížové brány.

Do dnešních dnů po nich zůstaly už jen pamětní desky. Cestou se dozvídáme o dávných požárech města nebo o tom, proč se potok protékající naším městem nazývá Koželužský.

Vydejte se i vy po stopách historie našeho města. Objeďte některé záhadné místo a cestou třeba objevíte i náš malovaný kamínek se symbolem ježka.

Šárka Kosinová, Alena Tkadlecková a žáci 3.B ZŠ Demlova Jihlava
Foto: archiv školy

Naše cesta od brány k bráně

Ve středu 22.9. jsme šli s naší třídou na celodenní výlet s názvem: „Od brány k bráně.“ Počasí nám nejdříve moc nevycházelo, protože pršelo, ale nakonec vysvitlo sluníčko. V 8.00 hod. za námi přišla ke škole paní, která nás zavedla do kostela svatého Kříže.

Kostel jsme si mohli celý prohlédnout. Nasvačili jsme se a paní vyprávěla o hradbách, branách a také o řece Jihlavě a říčce jménem Jihlávka. Brány se jmenovaly: Špitálská, Matky Boží, Brtnická,

Brněnská a ta poslední pátá brána byla Křížová. Zapsala jsem si i jejich znaky.

Brána Špitálská – nemoc Brána Matky Boží – stříbro Brána Brtnická – voda Brána Brněnská (neboli Česká) – oheň

Brána Křížová – nepřátelé Vyrazili jsme na cestu po našich branách. U první brány (Špitálské) jsme měli úkol – já jsem dostala heslo TŘI VĚŽE – znamenalo počet věží na této bráně. U

druhé brány (Matky Boží), třetí (Brtnické), čtvrté (Brněnské) a i u páté (Křížové) jsme plnili úkoly. U té poslední brány jsme měli za úkol hodit plastovou kulíčkou do jamky. Kdo by se trejil, mohl dostat kříšťalovou kulíčku. Ani jeden z nás to nedokázal.

Mně se tento výlet líbil moc, užila jsem si chůzení po starých branách a po hradbách!

Jolana Marešová, ZŠ T. G. Masaryka, Jihlava, 4.A
Foto: archiv školy

Tajemství

Dnešek začal jako každý jiný. Ela vstala a šla si uvařit čaj. Jelikož jí škola moc nezajímala, ještě si při hukotu varné konvice dopisovala domácí úkol z matematiky.

Hukot konvice ustal a Ela vařící vodou zalila její oblíbený třeshňový čaj. Krásná vůně se linula domovem a probudila i jejího staršího bratra. Vesele se na něj podívala a usmála. Měla ho ráda. Její rodiče kvůli práci stále nebyli doma, proto se o ní staral on. Její krásný, chytrý, zodpovědný bratr za ní přišel a popřál jí dobré ráno.

Ela se podívala na hodinky a doznala, že už je nejvyšší čas vyrazit. Rychle se zvedla ze židle a s batohem na zádech se vydala

do školy. Po cestě si všimla malé cestičky. Jako velký dobrodruh se po ní vydala. Co tam našla, ji ohromilo. Byl tam malíček, krásný statek. Na malém záhonku pracoval starý muž.

Ela k němu přišla a dala se do řeči. Starý muž se nejprve vylekal, kdo to je, ale poté si všiml, že je to mladá slečna. Představila se a nabídla starému muži pomoc. Ten se na ni udiveně podíval a dal jí do ruky motýčku. Při práci jí starý muž pomohl Oskar vyprávěl o sobě a této farmě a na oplátku mu to Ela oplátla. Chodila k němu často, už kvůli tomu zameškovála vyučování. Milovala tam pracovat a pomáhat.

Oblíbila si také krásného, černého koně. Rodiče se jí ptali, kde bývá místo zmeškaných hodin a proč se domů vrací tak pozdě. Ela s velkým slibem starému muži vždy odpovíděla, že je to její tajemství.

Zuzana Jančíková, ZŠ Seifertova Jihlava, 7.B

Drak

Byl jednou jeden drak, nad ním byl velký mrak. Létal vysoko nad domy a spalval pak pod stromy.

Měl rád i ovoce a sbíral je divoce. Noha mu podklouzla a hrůška mu vyklouzla.
Anička Cimburková, ZŠ Seifertova Jihlava, 7.D

Projektový den: Barvy podzimu

V pondělí 27.9. jsme v naší škole uspořádali projektový den. Tentokrát jsme jej nazvali Barvy podzimu. Žáci prvního i druhého stupně naší školy pod vedením vyučujících a paní asistentek plnili různé úkoly, které se vztahovaly k tomuto „barevnému období.“

Podzim hýří barvami, a proto

i výstupy jednotlivých tříd byly hodně barevné a rozmanité. Někteří žáci vyplňovali pracovní listy, jiní vyráběli různé zajímavé výrobky z přírodnin. Žáci 7. B zpracovávali v kuchyně „dary podzimu“.

Další třídy se vypravily do přírody, aby pozorovaly nejen podzimní přírodu, ale vydaly se na

procházku městem, která byla spojena s literární hrou – příběhem ve stylu gamebook. Všem účastníkům se aktivita projektu velmi líbila.

Jana Nováková Hotařová, ředitelka ZŠ Jihlava, Křížová
Foto: archiv školy

